

әл-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
Экономика және бизнес жоғары мектебі
Бизнес технологиялар кафедрасы

Логистика жүйесіндегі тәуекелдерді басқару

(пәні)

10 дәріс :

Логистикалық тәуекелдерді сақтандыру

Дәріс жоспары :

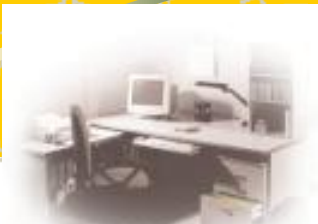

- ✦ 1. Логистикалық тәуекелдерді сақтандыру
- ✦ 2. Сақтандыру түрлері
- ✦ 3. Сақтандырудың қасиеттері
- ✦ 4. Хеджирлеу

дәрістің мақсаты - оқу :

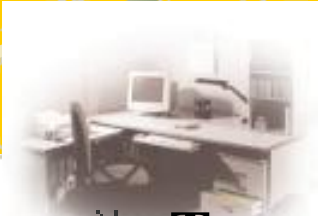
- Логистикалық тәуекелдерді сақтандыру

1. Логистикалық тәуекелдерді сақтандыру

- ✦ **Логистикалық тәуекелдерді сақтандыру** - бұл бизнесті көлік компаниясының қызметімен байланысты кез-келген ықтимал шығындардан, жүкті сақтандырудан бастап көлік паркін және компания қызметкерлерін сақтандыруға дейін қорғаудың барлық шаралары.
- ✦ Логистикалық тәуекелдерді сақтандыру сақтандырудың әр түрлі түрлерін қамтиды:
- ✦ **Жүктерді сақтандыру** - бұл барлық көлік түрлерімен тасымалданатын тауарларды ақшаның минималды салымына максималды қорғаныспен қамтамасыз етудің ең жақсы тәсілі.

2. Сақтандыру түрлері

- ☀ **Тасымалдаушының жауапкершілігін сақтандыру** - бұл көлік құралы бар көлік секторы компаниясының сақтандыру төлемін қамтамасыз етудің (жүктерді сақтандырудан кейін) оңтайлы тәсілдерінің бірі.
- ☀ Тасымалдаушының кінәсі дәлелденген жағдайда сақтандыру төлемінің бұл түрі жүкті сақтандырған сақтандыру компаниясының регрессиялық талаптарын болдырмауға көмектеседі, сондай-ақ жүк иесіне жүк жоғалған жағдайда тасымалдаушы жауапкершілікті сақтандыру полисі арқылы залалды жаба алатындығына кепілдік береді.

- ✿ **Экспедитордың жауапкершілігін сақтандыру** - бұл көлік компаниясының мүдделерін экспедицияға қабылданған жүктің бұзылуымен немесе жоғалуымен байланысты қиындықтар мен қауіптерден қорғаудың оңтайлы шешімі.
- ✿ Көлігі жоқ компаниялар үшін, сондай-ақ мердігерлердің (тасымалдаушы, кеме иелері) пайдалануымен жұмыс істейтін компаниялар үшін бұл жұмыс түрі олардың жұмыс сапасына жүз пайыздық бақылау жасау мүмкін болмағандықтан ерекше өзекті болады.

- ✦ **Көлік компаниясының жеке көлік құралдарын сақтандыру** - бұл көлік құралын жөндеуге кететін шығындарды болдырмаудың, сондай-ақ жүк көлігі толық жоғалған немесе ұрланған жағдайда оның құнын толық қайтарып алудың сенімді әдісі.
- ✦ **Персоналды сақтандыру** - сіздің қызметкерлеріңізге деген қамқорлығыңызды барынша арттырудың маңызды тәсілдерінің бірі, бұл сонымен бірге салықты үнемдеуге көмектеседі. Шығыстарды табыс салығы бойынша салық базасына нұқсан келтіретін шығыстар ретінде қарастырудың бірнеше шарттары бар.

- ✦ **Тәуекелді сақтандыру** - тәуекел деңгейін төмендетудің кең таралған және маңызды әдісі.
- ✦ **Сақтандыру** - бұл келісім бойынша, сақтандырушы (мысалы, кез келген сақтандыру компаниясы) белгілі бір сыйақы (сақтандыру сыйлықақысы) үшін сақтандырушыға сақтандыру шартында көзделген қауіп-қатердің салдарынан болған залалдарды немесе олардың бір бөлігін (сақтандыру сомасын) өтеуге міндеттенеді және (немесе) сақтанушы немесе ол сақтандырған мүлік ұшыраған жазатайым оқиғалар (сақтандыру жағдайы).
- ✦ **Сақтандыру** - бұл ақшалай жарналар есебінен мақсатты сақтандыру қорын құруға және оны зиянды өтеу және сақтандыру сомаларын төлеу мақсатында пайдалану кезінде оның қатысушылары арасындағы экономикалық қатынастардың жиынтығы.

- ✦ Франшиза - бұл сақтандыру ұйымынан қандай-да бір өтемақы алғанға дейін сақтанушы өз қаражаты есебінен төлеуге тиісті ақша сомасы.
- ✦ Сақтандыру тәуекелдерді басқару әдісі ретінде мүмкін қаржылық шығындардан қорғауды қамтамасыз етеді және сақтанушыға белгілі бір жағдайларда шығындар тәуекелін сақтандырушыға беруге мүмкіндік береді. Сақтандыру шарты кейбір ерекшеліктерді қамтиды:
 - ✦ - шығындарға әкелетін инциденттер туындағанға дейін қорытынды, барлық жағдайлар сақтандыру полисінде қарастырылған;
 - ✦ - сақтандыру төлемін төлеу немесе инциденттің салдарын аудару сақтандыру жағдайы басталғаннан кейін дереу жүзеге асырылады;
 - ✦ - шығындардың қаржылық салдарын ғана аудару. Сақтанушы қаржылық өтемақы алынғанға дейін өндірістік процестер немесе басқа капиталды жоғалту нәтижесінде шығындарға ұшырайды.

3. Сақтандырудың қасиеттері

- ☀ **Сақтандырудың негізгі қасиеті** белгісіз шығындарды сақтандыру сыйлықақысының белгілі бір шығындарымен ауыстыру болып табылады, өйткені сақтандыру барлық тәуекелдердің біріктірілгендігін ескертеді, бұл сақтандырушыға сақтанушыдан айырмашылығы көп мәліметтерді өңдеуге мүмкіндік береді.
- ☀ Іс жүзінде үлкен сандар заңының болжамдылығы жалпы белгісіздік деңгейін төмендетеді.
- ☀ Сақтандырылған жеке тұлғаның пайдасы, егер ол үшін сақтандыру жағдайында кез-келген жылы күтпеген шығындар қаупі төмен тәуекелмен ауыстырылып қана қоймай, сонымен қатар сақтандыру сыйлықақыларының мөлшерімен шектелетіндігімен қамтамасыз етіледі.

4. Хеджирлеу

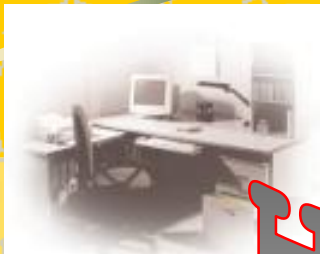

- ✱ Хеджирлеу - бұл ықтимал шығындар қаупін азайту процесі. Ұйым барлық тәуекелдерді хеджирлеуді таңдай алады, ештеңені хеджирлемейді немесе кез-келген нәрсені таңдамалы түрде хеджирлейді. Ол біле тұра білмесе де алып-сатарлық жасай алады.
- ✱ Тәуекелді хеджирлеу шығындар туындау қаупін азайтуға бағытталған іс-әрекет, сонымен қатар табыс табу мүмкіндігінің болмауына әкеп соқтырады.
- ✱ Хеджирлеудің болмауының екі себебі болуы мүмкін.
- ✱ Біріншіден, фирма тәуекелдерді немесе сол тәуекелдерді азайту мүмкіндіктерін білмеуі мүмкін.
- ✱ Екіншіден, ол валюта бағамдары немесе пайыздық мөлшерлемелер тұрақты болып қалады немесе оның пайдасына өзгереді деп сенуі мүмкін. Нәтижесінде, компания болжам жасайды: егер оның күтуі дұрыс болса, ол ұтады, егер болмаса, шығынға ұшырайды.

Әдебиеттер тізімі :

1. Улучшение качества продукции, продукции, ресурсов: учеб. пособие / В.В. Ефимов - М.: КНОРУС, 2010. - 240 с.
2. Управление проектами: учеб. пособие / А.Г. Ивасенко, Я.И. Никонова -Ростов н/Д: Фениес, 2009. - 330 с.
3. Рыхтикова Н.А. Анализ и управление рисками организации / Н.А. Рыхтикова - М.: ФОРУМ, 2013. - 240 с.
4. Википедия, «Риск, неопределённость и прибыль»
5. Научная статья по специальности «Экономика и бизнес»: Анализ взаимосвязи понятий «риск» и «неопределенность»

Назарларыңызға
рахмет

